

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 91g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a unor texte din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

9 iulie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 28 iunie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 9 iulie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textelor:
  - „activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă” din articolul 75 alin. (1) lit. a);
  - „iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților” din articolul 88 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl Valeriu Duca, în dosarul nr. 2i-61/18, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești.
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 28 iunie 2018 de către dna judecător Ludmila Iarmaliuc, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 11 februarie 2016, creditorul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a depus o cerere introductivă împotriva debitorului S.R.L. „Moldagocon” privind intentarea procesului de insolvență.
4. Pe 2 iunie 2016, Curtea de Apel Chișinău a constatat insolvența debitorului S.R.L. „Moldagocon”.
5. În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul debitorului S.R.L. „Moldagocon” a ridicat excepția de neconstituționalitate a unor texte din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

6. Prin încheierea din 23 iunie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale,

bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

d) stimularea cercetărilor științifice;

e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;

f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

8. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 75

Alte efecte

„(1) Din momentul intentării procedurii de insolvență:

a) **activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă;**

[...]”.

Articolul 88

Reprezentarea debitorului în procedura de insolvență

„(1) După intentarea procedurii de insolvență sau a procedurii falimentului, adunarea generală a acționarilor/asociaților debitorului va desemna pe cheltuiala lor un reprezentant persoană fizică pentru a reprezenta interesele debitorului și ale acționarilor/asociaților acestora și pentru a participa la procedură din contul debitorului.

(2) Dacă nu este desemnat un astfel de reprezentant în termen de 10 zile lucrătoare din data publicării hotărârii privind intentarea procedurii de insolvență sau a procedurii falimentului, instanța de insolvență desemnează un reprezentant al debitorului din rândul persoanelor specificate la art.247.

(3) Reprezentantul debitorului are următoarele atribuții:

a) exprimă intenția debitorului de a propune un plan al procedurii de restructurare în condițiile prezentei legi;

b) formulează contestații în cadrul procedurii reglementate de prezenta lege;

c) după intrarea în procedura de insolvență sau în procedura falimentului, participă la inventar, semnând actul, primește raportul final și bilanțul de închidere, participă la adunarea convocată pentru soluționarea obiecțiilor și aprobarea raportului;

d) participă la adunările creditorilor;

e) primește notificarea privind închiderea procedurii.

(4) După ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolvenței/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar **mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților.**"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate solicită verificarea constituționalității unor texte din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012. Acesta consideră că normele contestate au ca scop privirea debitorului de capacitatea juridică și de posibilitatea de a proteja efectiv drepturile personale nepatrimoniale în relațiile cu organele de stat.

10. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 23, 26, 46, și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl Valeriu Duca, în dosarul nr. 2i-61/18, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textele „activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă” din articolul 75 alin. (1) lit. a) și „iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților” din articolul 88 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

15. Constituția garantează la articolul 126 obligația statului privind reglementarea activității economice, financiare și valutare, precum și crearea unui cadru favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție.

16. Curtea relevă că, pornind de la cerințele economice și sociale ale statului, legislativul poate institui prin lege anumite restrângeri pentru practicarea unor genuri de activitate economică.

17. Curtea menționează că Legea insolvenței stabilește cadrul juridic privind procesul de restructurare a societăților insolvente în vederea remedierii lor financiare și economice și procesul de insolvență în vederea satisfacerii colective a creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii planului sau prin lichidarea patrimoniului lui și distribuirea produsului obținut pentru a diminua la maxim efectele negative ale situației când un subiect de drept se află în incapacitate de plată.

18. Prin urmare, legislatorului îi revine responsabilitatea de a decide cu privire la cazurile și gradul în care pot fi limitate drepturile garantate de Constituție, respectând raportul proporțional al restrângerii cu situația care a determinat-o.

19. Cu privire la pretinsa încălcare, prin textele criticate, a prevederilor constituționale cuprinse la articolul 46, referitoare la proprietate și protecția acesteia, Curtea reține următoarele.

20. Legea insolvenței determină o abordare echilibrată a situației debitorului insolvent, fără a-l favoriza în detrimentul creditorilor, care suportă totuși o pagubă ca urmare a imposibilității debitorului de a onora datoriile scadente, iar procedura insolvenței oferă debitorului de bunăcredință toate pârghiile necesare salvării afacerii sale în măsura în care aceasta mai are șanse de a fi viabilă.

21. În consecință, incapacitatea de plată a datoriilor scadente este un incident major, ale cărui efecte negative nu sunt limitate doar la relația creditor-debitor, ci sunt susceptibile de a afecta activitatea mai multor întreprinzători, legați prin succesiunea operațiilor lor.

22. Prin urmare, legislatorul a dorit ca prin suspendarea activității organelor de conducere ale debitorului să schimbe managementul neperformant al acestuia din perioada anterioară deschiderii procedurii de insolvență prin desemnarea unui manager specialist în situații de criză și a limitat organele de conducere ale debitorului prin instituirea unor măsuri de asigurare a administrării masei debitoare.

23. Situația persoanei juridice aflată într-o stare financiară precară care nu-și putea onora obligațiile ajunse la scadență, este provocată de managementul ineficient al organelor de conducere ale acesteia. Odată cu constatarea acestui fapt, prin hotărâre judecătorească, activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă conform articolului 75 alin. (1) al Legii menționate.

24. Procedura insolvenței poate fi caracterizată ca o formă de preluare a controlului asupra debitorului de către creditorii, pentru că, odată cu deschiderea procedurii insolvenței, controlul asupra masei debitoare este transferat de la acționari la creditorii, care-l vor exercita prin intermediul administratorilor autorizați ai procedurilor de insolvență. Administratorii autorizați își exercită atribuțiile cu diligența unui bun profesionist, acționând pe propria răspundere.

25. Textul articolului 68 alin. (2) este formulat în mod clar și stabilește că în procedura de insolvență, procedura falimentului sau procedura de restructurare acțiunile administratorului/lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor.

26. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului potrivit cărora dispozițiile legale contestate sunt imprevizibile.

27. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 26 din Constituție, Curtea constată lipsa argumentelor prin care autorul ar demonstra că normele criticate îi restricționează dreptul de a contesta acțiunile administratorului, ale creditorilor sau ale altor subiecte, precum și dreptul de a fi asistat de un apărător, ales sau numit din oficiu.

28. Așadar, în baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor:

- „activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă” din articolul 75 alin. (1) lit. a);

- „iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților” din articolul 88 alin. (4)

din Legea insolvențelor nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl Valeriu Duca, în dosarul nr. 2i-61/18, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 9 iulie 2018

DCC nr. 79

Dosarul 91g/2018